

16 -08- 2019

Република Србија
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
4 П4 број 224/19
12. августа 2019. године
Тимочка број 15
Београд

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, и то судија Татјана Лемајић, као судија појединац, у парници тужиље Мирјане Миочиновић из Београда, ул. Милоша Потцерца бр. 30, чији су пуномоћници адвокати Гордана М. Поповић и други из Београда, ул. Таковска бр. 19, против туженог Града Суботица, кога заступа Градско правоборавилаштво Града Суботице из Суботице, ул. Трг слободе бр. 1, ради утврђења, донео је ван рочишта дана 12.08.2019. године

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ предлог тужиље Мирјане Миочиновић за одређивање привремене мере којом би се забранило туженом Граду Суботици да спроведе доделу признања уручењем дипломе и плакете звања почасни грађанин дана 01.09.29019. године на свечаној седници Скупштине града Суботице.

Образложење

Тужиља је у тужби, а преко пуномоћника истакла да је у Службеном листу Града Суботице бр. 18/2019 објављена Одлука Скупштине Града Суботице број I-00-02/18/2019 од 18.06.2019. године о додели звања „почасни грађанин“ чијим чланом 1 се то звање постхумно додељује Данилу Кишу, књижевнику за истакнуто и трајно животно дело којим се доприноси подизању угледа града Суботице у земљи и иностранству, а чланом 2 је одређено да ће се диплома и плакета звања „почасни грађанин“ уручити дана 01. септембра 2019. године на свечаној седници Скупштине Града Суботице. Тужиља је као носилац и старалац на ауторским правима покојног Данила Киша успротивила се додели овога признања, дана 12.07.2019. године препорученим писмом доносиоцу одлуке, изразила је своје противљење са образложењем да би то признање и Данило Киш сматрао недостојним и повредом свога осећања части, те да га ни он лично за живота не би прихватио, на основу чега је затражила од доносиоца да стави своју одлуку ван снаге и унапред обавести надлежне да се као лице које је овлашћено да прими ту награду, исте неће прихватити. Тужиља је дана 02.08.2019. године примила одговор на свој писмени захтев, у оквиру кога се описује формална процедура доношења одлуке, на основу које тужени сматра да при

њеном доношењу није било никаквих пропуста, а што представља одбијање тужиљиног захтева. Међутим, поштовање формалне процедуре за доношење предметне Одлуке не значи да је та одлука законита. Она је незаконита са становишта члана 18 Закона о ауторском праву, будући да се њоме крши искључиво морално право аутора, односно тужиље као ауторовог наследника на тим правима да се супростави искоришћавању ауторовог дела на начин који сматра недостојним и којим се угрожава његова част и углед. Одбијањем тужиљиног захтева да се предмета одлука стави ван снаге крши њено овлашћење из члана 58 Закона о ауторском праву по којима наследници аутора могу вршити овлашћења која се тичу моралних права аутора. Покојни књижевник Данило Киш је тужиљи тестаментом оставил не само право, већ и обавезу да се стара о његовим делима „на сва издања, изборе, адаптације итд“, чимс ју је овластио и да одлучи да ли ће предметно звање прихватити или не. Тужиљино супростављање додели предметног признања није резултат произвољности, већ добrog познавања личности покојног књижевника. По оцени тужиље одлука да се Данило Киш прогласи почасним грађанином Суботице за животно дело представља искоришћавање његовог дела на начин који би и он сматрао недостојним. Оштепознато је да је Данило Киш био полу Јеврејин, да јо од пајрашијих година сазнао шта значи бити прогоњен, да је већ 1972. године говорио о разорним последицама национализма чије је последице и сам трпсо, о чему је говорио у својим интервјуима, а и написао књигу „Гробница за Бориса Ђикићића“ о ужасима тоталитаризма. Тужиља сматра да би покојни књижевник доделу предметног признања о постојећим политичким условима тумачио искључиво као политичку манипулатију, те да не би прихватио доделу било ког признања или почасти од стране било ког органа власти у Србији, будући да ауторов целокупни живот и поглед на свет изражен кроз његова дела стоје у несавладивој опреци са свим што чине, заступају и представљају тренутне владајуће структуре у Србији. Предметним признањем не би настала самоповреда личног осећања части покојног Данила Киша, већ и његовог угледа као спољашњег вредност суда јавности коју чине његови поштоваоци и истомишљеници. Свима који су стварни познаваоци, поштоваоци дела Данила Киша, јасно је да он у тренутним политичким приликама и о постојећем политичком контексту, никада не би прихватио да буде почасни грађанин ниједног града у Србији, па тако ни свог родног града. О повреди угледа сведочи и отворено писмо које су доносиоцу одлуке упутиле 123 јавне личности из књижевног и културног живота Србије, поштоваоци дела покојног Данила Киша, а којим су изразили своје неслагање са доделом предметног признања, сматрајући га за покушај да се Кишово име и рад злоупотребе ради прикупљања политичких поена владајућим странкама које не заступају ништа од вредности према којима је он живео и стварао. Смрћу Данила Киша на тужиљу, као стараоца над његовим ауторским правима, прешао ја тзв. негативни вид овлашћења, односно овлашћење да се супростави свакој радњи која би нарушавала интегритет дела и успомену на аутора и његово дело. Морала, лично-правна овлашћења у ауторском праву су у функцији заштите имена и дела аутора, његове духовне везе са његовим делом. Међу та морала права и лично-правна овлашћења чији је тужиља носилац, спада и њено овлашћење да се супростави и таквог коришћењу дела којим се можда не нарушава интегритет самога дела, али се то чини на начин који угрожава или може угрозити част и углед аутора. Одбијање туженог да уважи противљење тужиље представља повреду искључивог ауторског моралног права на супростављање недостојном искоришћавању дела, будући да у одсуству сагласности, а уз изричito противљење тужиље, додслу признања за животно дело врши

неовлашћено. По члану 204 Закона о ауторском праву повреду ауторског или сродног права представља неовлашћено вршење било које радње која је обухваћена искључивим правима носиоца ауторског или сродног права, неплаћање накнаде прописане овим Законом или уговором, као и неизвршавање других обавеза према носиоцу ауторског или сродног права, прописаних овим Законом. Тужиља сходно одредби члана 205 Закона о ауторском праву овлашћена је да тужбом захтева нарочито утврђивање и престанак повреде, објављивање пресуде о трошку туженог и накнаду неимовинске штете због повреде моралних права. Будући да се предметном повредом врши повреда части и угледа као права личности покојног Данила Киша, тужиља је овлашћена да захтева да се престане са повредом права личности и сходно члану 157 Закона о облигационим односима, као и да на име неновчане накнаде нематеријалне штете захтева објављивање пресуде сходно члану 199 Закона о облигационим односима, те да се у вези с тим и чланом 205 став 1 тачка 2 Закона о ауторском праву пажложи тужепом да предузме све расположиве радње да предметну одлуку стави ван снаге и уздржи се од свих радњи спровођења те одлуке. Према одредби члана 210 Закона о ауторском праву тужиља је овлашћена да предложи одређивање привремене мере забране настављања започетих радњи којима би се могла извршити повреда. Будући да је тужиља доказала вероватноћу повреде доказавши да је тужени одбио да стави ван снаге предметну одлуку и да има намеру да одржи доделу признања уручењем дипломе и плакете звања „почасни грађанин“ дана 01.09.20919. године на свечаној седници Скупштине града Београда, то је тужиља предложила да суд усвоји предложену привремену меру.

Одлучујући о предлогу за одређивање привремене мере суд је извршио увид у решење Другог општинског суда у Београду О бр. 664/90 од 14.09.1990. године, Одлуку о додели звања „почасни грађанин“ донету од стране Скупштине Града Суботице на 23. седници одржаној дана 18.06.2019. године, допис тужиље упућен Граду Суботици Скупштине Града Суботица дана 12.07.2019. године, допис Града Суботице Скупштине града Суботице број I-00-17-12/2019-1 од 31.07.2019. године Мирјани Миочиновић, те је утврдио следеће чињенично стање:

Правноснажним решењем Другог општинског суда у Београду од 14.09.1990. године Миочиновић Мирјана оглашена је за наследника на заоставштини иза покојног Киш Данила и то на ауторским правима оставиоца у иностранству са уделом од 1/2 идеална дела, ауторским правима оставиоца у Југославији са уделом од 1/3 идеална дела, књигама, сликама, речницима у Београду и Паризу према споразуму са Pascal del Pech, писаћом машином „Моника“, 1/3 идеална дела динарских штедних улога који се налази на штедним књижицама оставиоца отворених код Беобанке и 1/3 идеална дела новчаних девизних средстава који се налазе на штедним књижицама оставиоца оствареним код Љубљанске банке. Скупштина Града Суботице на 23. седници одржаној дана 18.06.2019. године донела је Одлуку о додели звања „почасни грађанин“ за истакнуто и трајно животно дело којим се доприноси подизању угледа града Суботице у земљи и иностранству, те се додељује звање „почасни грађанин“ постхумно Данилу Кишу, књижевнику и диплома и плакета звања „почасни грађанин“ уручиће се дана 01. септембра 2019. године на свечаној седници Скупштине града Београда. Тужиља Мирјана Миочиновић дана 12.07.2019. године упутила је допис Скупштини града Суботице у коме је између осталог, наведено да као наследник моралних права покојног Данила Киша сходно одредбама Закона о ауторском и сродним правима има

право да се усprotиви додели признања које би по њеном дубоком уверсју и Данило Киш сматрао недостојним и које би доживео као повреду свог осећања части, те га ни он лично не би прихватио, тс да сматра да је одлука да се Данило Киш прогласи почасним грађанином Суботице покушај да се његово име и рад злоупотребе ради прикупљања политичких поена владајућим странкама које не заступају ништа од вредности према којима је Киш живео и стварао, те да признање које му је додељено нарушава углед његовог дела и личности, те је предложила да Скупштина одлуку стави ван снаге. Скупштина Града Суботице у одговору тужиљи од 31.07.2019. године навела је да је Комисија за доделу звања и признања Града Суботице на седници одржаној дана 21.05.2019. године усвојила предлог да се књижевнику Данилу Киш додељи звање „Почасни грађанин Града Суботице“ и предлог наведене одлуке проследила је Скупштини Града Суботица ради даљег поступања. Скупштина Града се на основу члана 93 став 1 Закона о локалној самоуправи дописом број I-00-06-31/2019-4 обратила Министарству државне управе и локалне самоуправе ради добијања сагласности на подељивање звања „Почасни грађанин“ књижевнику Данилу Кишу. Министарство државне управе и локалне самоуправе је у допису број 119-01-00131/2019-24 од 28.05.2019. године узимајући у обзир образложение, достављене прилоге и биографију књижевника Данила Киша дала сагласност за доделу звања „Почасни грађанин“ књижевнику Данилу Кишу. Након добијене сагласности Министарство државне управе и локалне самоуправе а сходно члану 81 став 1 Пословника Скупштине Града Суботице, Скупштина Града Суботице је предлог одлуке о додели звања „Почасни грађанин“ уврстила у дневни ред 23. седнице Скупштине Града Суботица, где је једногласно усвојен. Скупштина је на наредној 24. седници уврстила у дневни ред и предлог Одлуке о поништењу Одлуке о додели звања „Почасни грађанин“ који је запримила од овлашћеног предлагача а који приликом гласања није добио потребну већину те се сматра одбијеним. На основу наведеног, Скупштина Града Суботица сматра да је у свему поступала поштујући прописе који регулишу процедуру доношења аката на седницама Скупштине и сматра да приликом доношења одлуке о додели звања „Почасни грађанин Града Суботица“ од стране Скупштине Града није било пропуста.

Одредбом члана 18 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да аутор има искључиво право да се супротстави искоришћавању свог дела на начин који угрожава или може угрозити његов углед а одредбом члана 58 став 1 прописано је да наследници аутора могу вршити овлашћења која се тичу моралних права аутора, осим права на објављивање необјављеног дела ако је аутор то забранио и права на измену дела ставом 2 да заштитом моралних права аутора која се тичу патернитета, интегритета дела и забране недостојног искоришћавања дела могу осим наследника вршити и удружења аутора као и институције из области културе, науке и уметности.

Одредбом члана 204 Закона о ауторском и сродним правима, прописано је да повреду ауторског или сродног права представља неовлашћено вршење било које радње која је обухваћена искључивим правима носиоца ауторског или сродног права, неплаћање накнаде прописане овим законом или уговором, као и извршавање других обавеза према посиоцу ауторског или сродног права, прописаних овим законом.

Одредбом члана 205 Закона о ауторском и сродним правима, ставом првим прописано је да носилац ауторског права, интерпретатор, произвођач фонограма, произвођач видеограма, произвођач емисије, произвођач базе података и стицалац

искључивих овлашћења на ауторска и сродна права може тужбом да захтева нарочито 1) Утврђивање повреде права; 2) Престанак права; 6) Објављивање пресуде о свом трошку.

Одредбом члана 210 Закона о ауторском и сродним правима, прописано је да на захтев носиоца права, који учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено, или да ће бити повређено, суд може да одреди привремену меру одузимања или искључења из промета предмета којима се врши повреда, односно меру забране настављања започетих радњи којима би се могла извршити повреда.

Одредбом члана 447 Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да суд може одредити привремену меру пре, у току или после судског или упешног поступка, па док извршење не буде спроведено.

~~Одредбом члана 449 Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да се привременом мером обезбеђује новчано или не новчано потраживање чије постојање извршни поверилац учини вероватним. Ставом трећим истог члана прописано је да извршни поверилац да би се определила привремена мера за обезбеђење неповечапог потраживања осим вероватноће постојања потраживања, мора учинити вероватним и да би без привремене мере испуњење његовог потраживања било осуђено или знатно отежано или да ће бити употребљена сила или настати ненадокнадива штета (опасност по потраживање). Ставом петим истог члана прописано је да извршни поверилац није дужан да докаже опасност потраживања ако учини вероватним да извршни дужник може због привремене мере претрпети само незнатну штету или да потраживање треба да се испуни у иностранству.~~

Одредбом члана 460 Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да се ради обезбеђења не новчаног потраживања може одредити свака мера којом се постиже сврха обезбеђења.

Суд је применом цитираних законских одредби на утврђено чињенично стање, одио као неоснован предлог тужиље за одређивање привремене мере. Закон о ауторском и сродним правима као услов за одређивање привремене мере, одређује обавезу носиоца права да учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено односно да ће бити повређено. Сходно цитираним одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу, за одређивање привремене мере за обезбеђење неновчаног потраживања неопходно да кумулативно буду испуњена два услова и то да је извршни поверилац учинио вероватним потраживање и опасност да ће се остваривање потраживања осујетити и знатно отежати или да ће бити употребљена сила или настати ненадокнадива штета (опасност по потраживање). Извршни поверилац није дужан да докаже опасност по потраживање ако учини вероватним да извршни дужник може због привремене мере претрпети само незнатну штету. Предложеном привременом мером, тужиља тражи да се забрани туженом Граду Суботици да спроведе доделу признања уручењем дипломе и плакетс звања „Почасни грађанин“ постхумно покојном књижевнику Данилу Кишу у циљу обезбеђења потраживања односно, права наследника покојног Данила Киша на супротстављање недостојном искоришћавању дела. Тужиља као наследник покојног Данила Киша супротставља се додели предметног признања наводећи да одлука да се Данило Киш прогласи почасним грађанином Суботице за

животно дело представља искоришћавање његовог дела на начин на који би и он сматрао недостојним да би и покојни књижевник доделу предметног признања у постојећим политичким условима тумачио искључиво као политичку манипулацију, да ауторов целокупни живот и поглед на свет изражен кроз његова дела стоје у несавладивој опреци са свим што чине, заступају и представљају тренутне владајуће структуре у Србији да предметним признањем не би настала само повреда личног осећања части покојног Данила Киша већ и његовог угледа као спољашњег вредносног суда и јавности коју чине његови поштоваоци и истомишљеници, те да додела предметног признања представља злоупотребу ради прикупљања политичких поена владајућим странкама које не заступају ништа од вредности према којима је он живео и стварао. По оцени суда тужиља сходно одредби члана 231 Закона о парничном поступку у фази поступка одлучивања о привременој мери није пружила доказе у прилог основаности навода истакнутим у тужби, односно, да додела звања „Почасни грађанин“ постхумно Данилу Кишу од стране Града Суботица представља недостојно искоришћавање дела покојног књижевника односно није пружила доказе да је предметна Одлука донета „Ради прикупљања политичких поена владајућим странкама“. Тужиља је у тужби навела да је покојни књижевник Данило Киш тужиљи тестаментом оставио не само право већ и обавезу да се стара о његовим делима „На сва издања, изборе, адаптације итд.“ чиме ју је овластио и да одлучи да ли ће предметно званично прихватити или не, те да одбијати тужењог да уважи противљење тужиље представља повреду искључивог ауторско-моралног права на супротстављање недостојном искоришћавању дела, будући да у одсуству сагласности и у изричито противљење тужиље доделу признања за животно дело врши неовлашћено. По оцени суда, без утицаја су наводи тужиље да иста одбија да прими диплому и плакету звања „Почасни грађанин“ дана 01.09.2019. године, обзиром да је тужиља била у обавези да учини вероватним своје наводе да се доделом звања „Почасни грађанин“ врши недостојно икоришћавање дела покојног Данила Киша, односно да у фази поступка одлучивања о привременој мери учини вероватним постојање потраживања.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења дозвољена је жалба
Апелационом суду у Београду у року од
15 дана од дана пријема исте, а преко овог суда.

Судија
Татјана Лемајић

СУДИЈА-ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
ЗА ТАЧНОСТ ГРЕБИМАСА ПОТВРЂУЈЕ
Управа судске писарнице

